

เก ประเสริฐสังข์. (2561). การวิจัยปฏิบัติการเชิงวิพากษ์เพื่อสร้างรูปแบบและกลไกการจัดการขยะอย่าง
ครบวงจรบนฐานการมีส่วนร่วมของโรงเรียนและชุมชน. ปรินญาณีพนธ์ ปร.ด. (การวิจัย
พฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม: รองศาสตราจารย์ ดร.ดุษฎี โยเหลา, ดร.สมไทย วงษ์เจริญ.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรูปแบบและกลไกการจัดการขยะอย่างครบวงจร
บนฐานการมีส่วนร่วมของโรงเรียนและชุมชน และสังเคราะห์รูปแบบและกลไกการจัดการขยะอย่าง
ครบวงจรของโรงเรียนและชุมชน โดยดำเนินการในพื้นที่ตำบลเกาะหวาย อำเภอปากพลี จังหวัด
นครนายก ซึ่งมีกลุ่มผู้ร่วมวิจัย 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มชุมชน ได้แก่ กลุ่มผู้นำชุมชนและสมาชิกในชุมชน
จำนวน 22 คน 2) กลุ่มนักเรียนและครูในโรงเรียนจำนวน 20 คน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยการวิจัย
ปฏิบัติการเชิงวิพากษ์แบบมีส่วนร่วมซึ่งประกอบด้วยช่วงการลาดตะเวน และช่วงวิจัยเชิงปฏิบัติการ
ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก การเปิดวง
สุนทรียสนทนา การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์
เนื้อหา จากนั้นนำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนาอย่างละเอียด ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบและกลไกใน
การจัดการขยะอย่างครบวงจรบนฐานการมีส่วนร่วมของโรงเรียนและชุมชน ประกอบด้วย
4 องค์ประกอบ (4C) ได้แก่ 1) การสร้างพื้นที่สาธารณะของกลุ่ม (Create Public Sphere) เพื่อเป็น
พื้นที่สำหรับดำเนินการปฏิบัติการสื่อสาร ให้เกิดความคิดเห็นที่สอดคล้อง ความเข้าใจที่ตรงกัน และ
มติเอกฉันท์ ในการร่วมกันค้นหาแนวทางการป้องกัน การหลีกเลี่ยง หรือดำเนินการเพื่อการ
เปลี่ยนแปลงผลลัพธ์ที่ไม่สมเหตุผล ไม่ยั่งยืน และไม่ยุติธรรม ให้ดีขึ้นในลำดับต่อไป 2) การ
เปลี่ยนการเรียนรู้ (Change Learning) โดยมีรูปแบบของกิจกรรมการเรียนรู้ 2 ลักษณะด้วยกันคือ
กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการลงมือทำ (Learning by Doing) และกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการถ่ายทอด
ทางสังคม (Learning by Socialization) 3) การเปลี่ยนความเข้าใจ (Change Understanding)
เป็นผลลัพธ์ของการทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่นำมาซึ่งเปลี่ยนแปลงความเข้าใจ ประกอบด้วย ด้าน
ความรู้สึก ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง เกิดเจตคติที่ดีต่อการจัดการขยะ และการตระหนักต่อ
ปัญหาและผลกระทบจากปัญหาขยะ ด้านความรู้ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดการขยะและวิธีการ
คัดแยกขยะ 4) การเปลี่ยนพฤติกรรม (Change Behavioral) เป็นผลลัพธ์ของการทำกิจกรรมการ
เรียนรู้ที่นำมาซึ่งเกิดพฤติกรรมลดขยะ พฤติกรรมแยกขยะ และพฤติกรรมกำจัดขยะ
ภายใต้เงื่อนไขแห่งการปฏิบัติ 3 ด้าน ได้แก่ เงื่อนไขด้านรายได้ เงื่อนไขด้านการตระหนัก
ต่อสิ่งแวดล้อม และเงื่อนไขด้านบุญ

Ke Prasertsang. (2017). *Critical Participatory Action Research to Create an Integrated Waste Management Model and Mechanism Based on School and Community Participation*. Dissertation, Ph.D. (Applied Behavioral Science Research). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Associate Professor Dr.Dusadee Yoelao, Dr.Somthai Wongcharoen.

This research aims to create and to synthesize the integrated waste management model and mechanism based on the participation of schools and the community. The study site was located in the KohWai sub-district in the Pak Phli district of the Nakhon Nayok Province. The subjects were divided into the following two groups: 1) community leaders and members for a total of twenty-two subjects; and 2) teachers and students for a total of twenty subjects. The study method was critical participatory action research (CPAR). The CPAR process consisted of a reconnaissance phase and an action research phase. The data collection was conducted using participatory and non-participatory observation, in-depth interviews and the dialogue technique. Content analysis was used to analyze the collected data. Then, the information was described in detail. The research found that the integrated waste management model and mechanism consisted of four elements (4C): 1) create a public sphere for becoming an area for communicative practices and lead into an inclusive opinion, the same understanding, and unanimity; 2) change learning by doing and socialization activities; 3) change understanding of the results of transformative learning activities consisted of change in feelings, including self-esteem, good attitudes to waste management, awareness of waste problems and a change in knowledge, including knowledge of waste management and separation method; and 4) change behavior so that the results of activities lead to three waste management behaviors, including reduction, separation, and disposal. These behaviors depended on three conditions: income, environmental awareness, and charity.